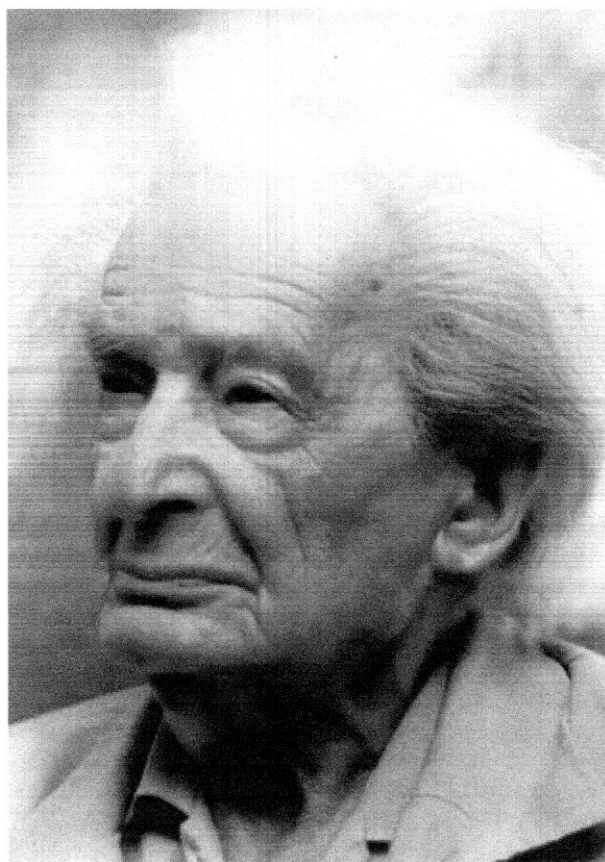

Andrássy Kurta János
szobrászművész
Élete és Munkássága
1911-2008

Andrássy Kurta János a XX. Századi magyar szobrászat kiemelkedő személyisége volt. 1911. november 23. született a Bihar megyei Kiskoh községben. Szegény erdélyi családból származott. Kisgyerek korában árvaságra jut. Nevelőszülőkhöz András Józsefékhez kerül Rákospalotára. A kétkezi munkás kőműves családfő örökbe fogadta az árva kisfiút. Gyermekkorára nagyon sanyarú volt, mert nem sokkal örökbefogadása után nevelőanyja meghal. A szobrászművész vallomása szerint mesébe illő gonosz mostoha mellett kellett felnőnie.

Úgy vélem már gyermekkorában megtapasztalta az élet nehézségeit. Tehetséges ifjú volt. Címfestő szakmát tanult. Sokat dolgozott, küzdelmesen kereste a pénzt. Azt tervezte festeni fog. Szeretett volna továbbtanulni. Többszöri próbálkozás után sikeres felvételt tett, és 1931-ben bejutott a Képzőművészeti Főiskola szobrász szakára. Elszánt és kitartó volt céljai elérése érdekében. A főiskolán az akkoriban már elismert Bory Jenő építész tanítványa. A szobrászat elsajátítása közben festeget is. Tanulmányait sikeresen befejezi. 1935-ben diplomát szerez. Elkezd művészeti tevékenységét. Medgyessy Ferenc mellett dolgozik.

Kitűnő kapcsolata van Szabó Dezsővel és író társaival. Művésznévre van szüksége Kurta Jánosnak. Felveszi az Andrássy nevet, de Szabó Dezső javaslatára mellette megtartja az eredeti nevét is. Az író elmondta neki, hogy egy művésznek tanulni és művelni kell lennie, mert a műveletlen ember nem lehet jó művész.

Műveivel kiállításokon vesz részt.

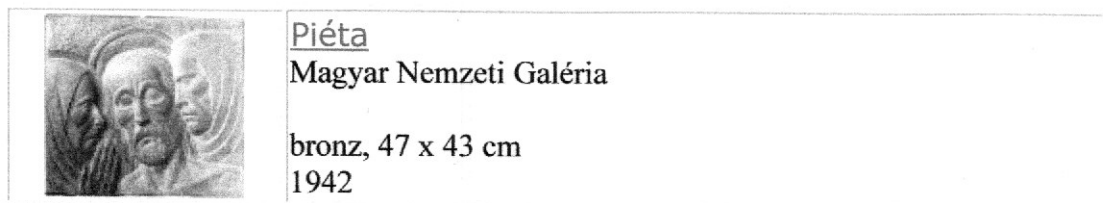
Andrássy Kurta Jánosnak első kiállítása 1938-ban nyílt meg. Ekkor figyelt fel rá a művészvilág. A Piéta és a Sírhatétel című szobrai meghozták számára a sikert és az elismerést. Művészetében fellelhető volt a gyermekkorára és környezetére. Nagyon sokoldalú művész volt. Jelentős a szobrászata. Munkássága során köztéri műveket alkotott, festett, grafikákat és érméket készített.

Élete utolsó éveiben jelentőssé vált írói munkássága is.

A közéletben is nagy szerepet vállalt.

Tagja a Magyar Művészeti Akadémiának, a Magyar Képzőművészek Egyesületének, az Új Művészek Egyesületének, a Képzőművészek Új Társaságának.

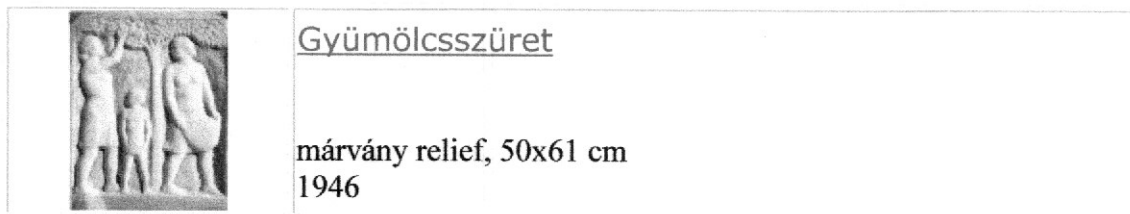
Andrássy Kurta János a szobrászatban kezdte meg a népi hagyományt és annak formavilágát kutatni, ahogy Bartók és Kodály a zene világában tette. Művészetében fellelhető volt a gyermekkora és a környezet, amiben felnőtt. Népies motívumok és vallási szimbólumok egyaránt megfigyelhetők művein.

Csupa olyan művet készített, amelyek alkalmasak arra, hogy szívünkbe zárjuk őket.

Munkáiban tükröződik a lélek, gondolat. Rend és harmónia van bennük. Olyan kifinomult szobrokat alkotott, hogy ha akár a legkisebbet is felnagyíthatnánk köztéri alkotásként is megállná a helyét.

Kisplasztikai reális látásmódot tükröznek. Művészetét monumentális alkotások, domborművek jellemzik.

A dolgozó emberek munkájának tipikus mozdulatait örökíti meg. Olyan mint ha a valóságban látnám az almaszedést. Vaskos alakokat mintáz amellyel az emberek erejét szeretné tükrözni számomra. A magyar paraszti kultúrából meríti témáit. Sok a szomorú témájú, érzéseket kifejező alkotása. A domborművei alapos kidolgozásúak, finom vonalvezetésűek, arányosak. Szobrai elsősorban karakteres portrék, egyszerűek.

Művészetében a 40-es évek elején változás figyelhető meg. Mészkö, gránit, bronz alapanyagból dolgozik. Jobban szereti a kemény köveket amelyek megmunkálásával jobban ki tudja fejezni gondolatait, azt ahogyan ő látja a dolgokat. Női aktokat készít. Kerek formákat alkalmaz. A felületeken megfigyelhető a fény- árnyék játéka. Mellőzi a drámai kifejezést és nem alkalmaz tömörszerű formákat.

Köztéri alkotások elkészítésére kap megbízásokat. Az első a balatonfüredi Széchenyi István szobor volt.

Széchenyi	István
Balatonfüred,	Tagore-sétány
mészke	
1940-41	

Csodálatosan szép nagyméretű női szobrokat is farag. Nagyon figyel az arányokra, és a mozdulat kifejezésére teszi a hangsúlyt. A megformált emberalakok külső jegyeikben is hordozzák a paraszti sajátosságokat.

Szobrászatáról szeretnék még pár szót mondani. Igaz, műveit nem lehet egy kategóriába sorolni, de szerintem mégis van egy szó amivel mindegyiket lehet jellemezni az pedig az élet. Ahogy már említettem emberábrázolása páratlan, de mégis inkább az emberi gyarlóságot, szépséget vagy éppen az Isten által kapott reményt tükrözik a szobrai, amik (valljuk be őszintén) az emberi lét velejárói.

A művész egy nagyon szép témát dolgozott fel, mindennapi mozzanatokat felhasználva.

Volt egy korszak Andrassy kurta János életében amikor nem követte a kor ízlését művészetével.

1945 után kiszorul a művészeti életből. Kortársai és a szakmai irigység miatt. Az ötvenes években nem szabad volt neki kiállítást szervezni. Nyomorgott, de az alkotást nem hagyta abba. 1954-től kap újból megbízásokat, és tart kiállításokat.

Az évek múlásával változik a művész stílusa. A tömör, egyszerű alkotások után a megnyújtott, karcsú, ifjúságot, szépséget kifejező alakokat készít. Új korszak kezdődött, modern alakokat formált. A művésznak nem változott a felfogása a stílusa lett modernebb, ahogyan a kor is változott. A kifejező erejű arcok után a modern szobrok fejét nem formálta meg jellegzetesre. Bárhogy változtatta művészeti kifejezését munkáiban, mindig a népies látásmód vezérelte.

1975-ben életműve válogatott darabjait Sárospatak városának adományozta. Ez a gyűjtemény 130 szobrot, érmét, rézdomborítást és közel 140 grafikát, színes rajzokat, festményt tartalmaz. A vázlatok, rajzok előtanulmányként szolgáltak a szobrok létrehozásához. A gyűjteményből 1981-ben állandó kiállítás nyílt Sárospatakon.

Az adományozás évében köztéri szobrokat is avatnak a városban. Elhelyezésre került az Anya csecsemővel az egészségháznál, a Fiú lovon a Kádár utcában, és a Móricz Zsigmond mellszobra az iskolakertben. Az adomány elismeréseként Sárospatak városa Andrassy Kurta Jánost díszpolgárává avatja 1981-ben. A művészete iránt jelentősen megnőtt az érdeklődés.

Most szeretném a művész munkásságának másik oldalát is megmutatni, mivel nemcsak a szobrászat terén alkotott. Ezen belül is inkább a festményeiről és grafikáiról szeretnék beszélni. Igaz, nem sokat foglalkozott ilyenekkel, de mégis valami nagyon gyönyörűt tudott alkotni ezen téren is. Ahogy a róla készült dokumentumfilmben említette, ő eredetileg nem akart szobrász lenni, hanem a festői pályát akart magának. A szobrászatot végül tanára tanácsára kezdte el. Művészete a festészet és a rajzolás terén nemes egyszerűséggel gyönyörű. A valóságot szerintem tökéletesen tudta ábrázolni, a művei pedig mintha hús-vér emberek lennének egyszerű vászonra festett képek helyett. Meg tudta örökíteni azt ahogy az ember érez, lát, sír és vígad, vagyis ahogy él. Sajnos nem kapott akkora hírnevet festményei miatt mint azt akarta, de mégis kitartóan festett és rajzolt egész életében.

Szerintem még meg kell említeni a numizmatikai érdemeit is. Érméi nagyon jól ábrázolják az embereket és velük nagyon jól megőrizhette ezen személyek arcképeit az utókor számára.

Andrassy Kurta Jánosnak írói munkássága nem számottevő, de élete utolsó éveiben jelentőssé vált. Jól ír, kitűnő elbeszélő. Néhányat megemlítve, az egyik írásos műve *A magyar nép szobrászata* címen jelent meg 1944-ben, amelyben összegzi addigi művészeti tevékenységét. A könyv máig is érvényes gondolatokat tartalmaz a népi alkotóművészet alapjairól.

Michelangelóról írt tanulmánya csak részben igazolt tudományos feltevések miatt nehezen követhető. / *Michelangelo-rejtély* 2001-ben/

2002-ben jelent meg az *Egy marék siker* című könyve melynek életrajzi leírásában a két háború közötti művészvilág viszontagságairól is ír.

Itt szeretnék még említést tenni arról, hogy 1968-ban és 1971-ben nívódíjat kapott és 1992-ben Andrassy Kurta János életművét a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével ismerték el..

Andrassy Kurta János élete nem volt könnyű, de a munkássága által létrehozott művek az utókor számára kincsnek számítanak. Ahogy azt már említettem a munkái változatosak, de mégis meg tudta tartani önnön stílusát bármit is vitt elébe a sors. Ehhez pedig nagy tudásra és tehetségre volt szükség, ami nem sok embernek adatik meg. Ritka az a művész aki túl a kilencvenen is aktív. Alkotott mert azt vallotta művei akkor is megmaradnak ha már Ő nem él.

Andrassy Kurta János a sokoldalú művész aki nem a sikernek, hanem a művészetnek élt 2008 szeptember 29.-én hunyt el.

Készítette: Szappanos Viktor 10/E
Sárospataki Református Gimnázium
06-20-241-1800

v. szappanos@gmail.com